

A MOSZKVAI ESZER LÁZADÁS LEVERÉSE ÉS A FŐPOSTA VISSZAFOGLALÁSA*

A Moszkvai Magyar Csoport vezetője, Kun Béla elvtárs, a szovjet kormánytól 1918. évi július 6-án éjjel 12 órakor felszólítást kapott, hogy a Magyar Csoport tagjai, az Agitátor-tanfolyam hallgatói és a Kremlben dolgozó munkáscsoport (volt osztrák-magyar és román hadifoglyok) fegyverükkel és töltevényekkel felszerelve, a legrövidebb idő alatt, csendben vonuljanak a Kreml udvarára, ahol már egy szakasz lett vöröskatoná áll. Azokkal egyesülve, a Magyar Csoport egyik vezetéségi tagjának parancsnoksága mellett, induljanak a felkelő baloldali eszerek által elfoglalt főposta épület és annak környékének visszafoglalására.

Amikor elindultunk feladatunk végrehajtására, körülbelül százötvenen voltunk. Az egész csapat parancsnoka Kun elvtárs volt, aki Szamuely Tibor elvtársat vette maga mellé. A Kremltől a főpostáig az utat gyalog tettük meg és semmiféle ellenállással nem találkoztunk. A főposta épület közelébe érve az előreküldött megfigyelő jelentette, hogy a hatalmas épülettel szemben egy páncélautó áll, amelynek fegyverzete az épület bejáratára van irányítva, Kun és Szamuely elvtársak a lett szakaszparancsnokkal egy-két perces megbeszélést tartott, amelynek eredményeként a lett szakaszparancsnok tizennyolc vöröskatonát három csoportra osztott, akik három oldalról hirtelen rátámadtak a páncélautóra. Néhány perc múlva a három kis csoport a páncélautó személyzetét foglyul ejtve, a páncélautót birtokba vették. A főposta épületében levő felkelők észre sem vették, hogy a páncélautó már a mi védelmünket szolgálja.

Majd ezután a főpostával szembeni saroképületeket őrséggel megerősítettük és a főposta széles lépcsőbejáratán felrohantunk. Meglepetészerűen jutottunk a nagy előcsarnokba, ahol 8—10 fegyveres felkelőt találtunk. Meglepetésünkből Szamuely elvtárs harsány hangja térítette őket észre, aki orosz nyelven megparancsolta, hogy a fegyverüket tegyék le. Túlerővel voltunk, így az eszerek a parancsra letették a fegyverüket, amelyeket mi mindjárt összeszedtünk, a foglyokat

* Részlet a szerző visszaemlékezéséből. Megtalálható a Hadtörténelmi Intézet „Visszaemlékezések” gyűjteményében.

pedig egy földszinti terembe zártuk. Innen rohanva mentünk az elsőemeleti táviró- és telefonterembe, ahol a felkelők a távirásznőkkel és telefonkezelőnőkkel állandóan adatták le az egész ország területére azt a jelentésüket, hogy a hatalom a felkelők kezében van. A táviró- és telefontermet előzönlöttük. Szamuely elvtárs orosz nyelven itt is a fegyverük letételére szólította fel az eszereket. Közben mi minden felkelőt ketten is közrefogtunk, hogy a fegyverüket ne tudják használni. Mindennek dacára 2—3 fegyvert mégis elsütöttek a megijedt felkelők. Sebesülés azonban nem történt. Szamuely elvtárs a távirász és telefon kapcsolónőket a nagy hálóterembe parancsolta, a foglyokat pedig a földszinti terembe kísértük. Ezután az egész főposta épületet megtisztítottuk a felkelőktől, miközben sok elhagyott fegyvert találtunk.

Kun Béla elvtárs a főposta visszafoglalásának egész ideje alatt részt vett a harcokban és hol itt, hol ott jelent meg és harcra buzdította a vörösgárdistákat és ő maga is fegyverrel a kézben részt vett a harcban.

Már a főpostát környező utcák és házak tisztogatása folyt, amikor az előcsarnok utcai lépcsőfeljáratánál egy teherautó jelent meg, amelyről egy magasrangú tiszt szállt le. Nem tudva azt, hogy a főposta épület már nincs a birtokukban, parancsot adott az autón levő két katonának, hogy a magukkal hozott két gépfegyvert és a töltényeket tegyék le. Ez meg is történt. Közben a tisztet közrefogtuk, Szamuely elvtárs pedig igazolásra szólította fel. A tiszt magát kellően igazolni nem tudta, tehát megmotoztuk. A zsebében talált nikkelezett pisztolyt elvettük és Szamuely elvtársnak adtuk át. A két gépfegyvert és a töltényeket lefoglaltuk, a fogoly tisztet pedig Kun Béla elvtárs elé kísértük, aki egy kéttagú szovjet bizottsággal együtt bírálta el a felderült ügyeket. Az elfogott tiszt itt sem tudta magát igazolni. Így a tisztet a két katonával és a gépkocsi vezetőjével együtt a Vörös Gárdához kísértük. A főposta épületét környező utcák, illetve házak felkelőktől való megtisztítása gyorsan ment. Második napon a főposta épületében már teljesen nyugodt munka folyt. A harmadik napon pedig már egész Moszkvában helyreállott a rend, még a Pokrovszki-laktanya környékén is, ahol pedig az eszer felkelés főfészke volt.

Gisztl Pál